

Bij het lezen van dit klimaatplan vielen mij een aantal dingen op, in willekeurige volgorde:

Er wordt vooral de nadruk gelegd op technologische oplossingen, niet op gedragsveranderingen. Zo komt het woord "zuinig" zeventien keer voor in het hele document, terwijl een zuiniger manier van leven, dat wil zeggen, minder energie gebruiken op zijn minst een waardevolle manier is om de energieproductie met al zijn klimaatgevolgen te beperken. Het woord "beperken" komt 26 keer voor, maar niet in een context die direct aan inperken van het energiegebruik doet denken.

Een ander is er gericht op het in stand houden van onze huidige manier van leven en vooral ook economische activiteiten. Zijn er geen overwegingen te maken over wat voor activiteiten we in dit land wel of niet willen ondersteunen? Niet alles kan of moet, dat is al vaker gezegd maar dit plan maakt op geen enkele manier keuzen.

De opslag of verwijdering van koolstofdioxide wordt vaak genoemd in dit plan, maar nergens wordt duidelijk gemaakt hoeveel dit kan bijdragen aan de oplossing van het probleem of wat precies de mogelijkheden zijn. Er wordt wel gesproken over nieuwe ontwikkelingen, maar die blijven verder onduidelijk.

Er zijn de afgelopen tijd meer dan eens zorgen geuit over het gevaar van "greenwashing": zeker op het moment dat oliebedrijven zich bezig houden met CCS, loert er het gevaar dat dit gebruikt wordt als een doekje voor het bloeden. Je kunt zeggen dat dit een cynische opvatting is, maar oliebedrijven hebben wat dit aangaat geen beste reputatie. In het gehele document wordt met geen woord gesproken over dit risico, laat

staan dat er maatregelen worden overwogen om dit tegen te gaan.

In het klimaatplan wordt sterk de nadruk gelegd op samenwerking binnen Europa. Dat is mooi en wenselijk maar dit riekt ook een beetje naar afwachten en vooral niet voorop lopen, want dat zou onze economie kunnen schaden.

Blijkens het colofon dateert dit plan van oktober dit jaar. Nochtans worden er voor het einde van 2024 heel wat dingen beloofd:

Op bladzijde 9: "Daarnaast werkt het kabinet een aanpak uit voor een structurele maatschappelijke dialoog met de samenleving over het veranderende energiesysteem, waarover de Tweede Kamer naar verwachting in het najaar van 2024 wordt geïnformeerd."

Op bladzijde 30: "Het kabinet komt eind 2024 met een visie op het omgaan met waterstofdragers."

Op bladzijde 51: "In najaar 2024 wordt in kaart gebracht hoe de heffing kan worden vormgegeven, wat mogelijke alternatieven zijn en wat de beleidseffecten zijn (zie het overzicht in de Beleidsagenda)."

Op bladzijde 61: "Najaar 2024 wordt in kaart gebracht hoe de heffing kan worden vormgegeven en wat de beleidseffecten zijn."

Op bladzijde 70: "In december 2024 verwachten we afspraken te maken over: 1) het onderschrijven van een gezamenlijke (systeem)opgave als uitwerking van het NPE, 2) de belangrijkste belemmeringen die we als overheden tegenkomen bij het werken aan de opgave en hoe we hieraan

gaan werken en 3) een organisatie-, sturings- en overlegstructuur, passend bij punt 1 en 2."

Hoe staat het met deze verwachtingen?

Tenslotte op bladzijde 95: "Ook voor de zwaardere civiele voertuigen wordt toegewerkt naar een hoger aandeel schoon en emissieloos. Hiervoor worden in 2024 nadere doelen afgesproken." Dit staat in schril contrast tot de onfortuinlijke oproep van staatssecretaris Chris Jansen om de milieuzones in de grote steden geen doorgang te laten vinden, ondanks het feit dat deze al jaren in voorbereiding zijn en het om plaatselijke verordeningen gaat.

Nog een opmerking: dit plan heet een toegankelijke versie te zijn. Het moet mij van het hart dat dit qua layout niet echt gelukt is: het lettertype is veel te klein waardoor het afgedrukt op papier maar moeizaam te lezen is. Ook staat het in niet onaanzienlijke mate vol met jargon, waardoor het voor minder onderlegde burgers zeker niet gemakkelijk is om het tot zich te nemen, iets wat mijns inziens in tegenspraak is met de tekst op pagina 87:

"Toegankelijkheid: Een publieke consultatie van het Klimaatplan is verplicht volgens de Klimaatwet. Onze ambitie is om deze consultatie toegankelijk te maken voor een breder publiek dan gebruikelijk. We maken daarom gebruik van een publieksvriendelijke samenvatting van het ontwerp-Klimaatplan. De ervaring met de consultatie van de contourenbrief is geëvalueerd, zodat we deze lessen hebben toegepast op de consultatie van het ontwerp-Klimaatplan."